

**Моніторинг наслідків виконання заходів
«Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської
територіальної громади на 2023 рік» на довкілля, у тому числі для здоров'я
населення**

Відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та Постанови кабінету міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення» здійснено моніторинг наслідків виконання Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади за 2023 рік (далі – Програма 2023).

Виявлення наслідків виконання Програми 2023 для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, здійснювалося на основі аналізу Звіту про її виконання в 2023 році.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування має важливе значення у забезпеченні реалізації цих документів з мінімальною шкодою для довкілля та здоров'я населення.

Загальною метою моніторингу даного проєкту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними та достатніми.

Моніторинг базується на розгляді окремих показників (індикаторів), які демонструють наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, а саме:

№ з/п	Показники	Одиниця виміру	2022 рік	2023 рік
1	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами	тис. т	64,1	52,0
2	Обсяги викидів діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел	тис. т	6798,4	6862,9
3	Якість питної води по:			
	-санітарно- хімічних показниках			
	кількість проб	од.	915	1183
	відхилення	%	4,4	2,7
	-санітарно-мікробіологічних показниках			
	кількість проб	од.	880	1155
	відхилення	%	0,5	1,5
4	Кількість розміщених на полігоні ТПВ № 1 відходів всього, у т.ч.:	тис. т	178,402	201,356
	- тверді побутові відходи	тис. т	168,386	184,309
	- великогабаритні відходи	тис. т	10,016	17,047
5	Кількість виявлених та ліквідованих несанкціонованих сміттєзвалищ	од.	428/501*	458/530*

6	Обсяг фінансування на виконання природоохоронних заходів	тис. грн	8734,583	32026,425
5	Обсяг видатків на підвищення рівня суспільної екологічної свідомості	тис. грн	0	0
7	Показник народжуваності населення міста	‰	3,7	3,1
8	Показник смертності населення міста	‰	Немає даних	Немає даних
9	Показник малюкової смертності	‰	5,67	3,66
10	Укомплектованість лікарськими посадами ЗОЗ, підпорядкованих ЗМР	%	85	80

**за однією адресою сміттєзвалища прибирання проводилося декілька разів*

Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами по Запорізькій області в 2023 році становив 52,0 тис. т проти 64,1 тис. т у 2022 році.

Аналіз динаміки викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря свідчить про зменшення на 57% обсягів викидів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у 2022 році та на 19% - у 2023 році. Зменшення відбулося за рахунок повної або часткової зупинки виробництв та відсутністю даних по підприємствах, які знаходяться на тимчасово окупованій території.

Водночас обсяги викидів діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел незначно збільшилися (на 1%) та становили 6862,9 тис. т.

Для проведення соціально-гігієнічного моніторингу об'єктів зовнішнього середовища визначено 32 контрольних точки відбору проб питної води на об'єктах централізованого водопостачання та водорозподільчої мережі, які повністю дають можливість оцінити технічний стан та провести аналіз якості води, що подається населенню.

За даними ДУ «Запорізький обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» в 2023 році відібрано 1183 проби води з р. Дніпро (у 2022 році - 915) для проведення досліджень по санітарно-хімічних показниках. За результатами досліджень виявлено 32 проби або 2,7% з перевищеннями (кольоровість, залізо загальне, хлороформ, окиснюваність), у 2022 році зареєстровано 40 перевищень або 4,4%.

Для проведення досліджень по санітарно-мікробіологічних показниках у 2023 році з р. Дніпро відібрано 1155 проб (у 2022 році - 880 проб), зареєстровано 17 проб або 1,5% з перевищеннями (в 2022 році - 4 перевищення або 0,5%).

На теперішній час вивіз та розміщення твердих побутових відходів здійснюється на єдиному діючому полігоні ТПВ № 1, який розташований поблизу селища Леваневського. Полігон ТПВ № 1 експлуатується з 1952 року.

Кількість розміщених на полігоні ТПВ № 1 відходів у 2023 році становила 201,456 тис. т, що на 13,0% більше, ніж у 2022 році. Це пояснюється зменшенням кількості населення на початку війни.

За 2023 рік фінансування на виконання природоохоронних заходів становило 32 026,425 тис. грн проти 8 734,583 тис. грн у 2022 році.

Упродовж 2023 року виконано заходи за напрямками:

Поліпшення стану водних об'єктів, ліквідація негативних факторів впливу на навколишнє природне середовище:

«Придбання технологічного обладнання для каналізаційних насосних станцій та мереж каналізації для заміни такого, що використало свої технічні можливості» - сума фінансування 7 722,231 тис. грн (придбано 39 од. насосного обладнання);

«Придбання технологічного обладнання для каналізаційних очисних споруд ЦОС-1 для заміни такого, що використало свої технічні можливості» - сума фінансування 7 987,140 тис. грн (придбано 6 од. технологічного обладнання).

Охорона та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття:

«Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню території природно-заповідного фонду» - сума фінансування 299,997 тис. грн (придбано засоби захисту рослин для Ботанічного саду).

Поводження з відходами:

«Придбання машини для збору та транспортування рідких побутових відходів» - сума фінансування 2 485,000 тис. грн (придбано машину для КП «Титан»);

«Придбання машини для збору, транспортування та складування відходів розчищення зелених насаджень» - сума фінансування 3 554,100 тис. грн (придбано машину для КРБП «Зеленбуд»);

«Придбання обладнання для перероблення відходів розчищення зелених насаджень» - сума фінансування 5 353,080 тис. грн (для КРБП «Зеленбуд») та 4 624,877 тис. грн (для КП «Титан»), придбано ручні та навісні подрібнювачі (корчувачі) пнів 12 од.

За напрямком *«Підвищення рівня суспільної екологічної свідомості. Заходи щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища, підвищення екологічної свідомості населення»* в 2023 році виконувався захід «Розробка Програми охорони довкілля щодо поетапного зниження викидів забруднюючих речовин суб'єктами господарювання м.Запоріжжя». Укладено договір з Державною установою «Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзєєва Національної академії медичних наук України», термін дії якого продовжено на 2024 рік.

Показник народжуваності населення міста в 2023 році зменшився в порівнянні з 2022 роком та становив 3,1‰ проти 3,7‰.

Разом з тим, маємо позитивні зміни стосовно малюкової смертності, яка зменшилася з 5,67‰ у 2022 році до 3,66‰ у 2023 році.

Укомплектованість лікарськими посадами закладів охорони здоров'я, підпорядкованих запорізькій міській раді становила 80% проти 85% у 2022 році.

Із 10 передбачених для здійснення моніторингу показників (індикаторів) більшість є нейтральними щодо наслідків для довкілля, в тому числі для здоров'я населення. Негативні наслідки відсутні.

Разом з тим, спостерігається зменшення навантаження на навколишнє середовище за рахунок зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами. Також залишилися майже на рівні 2022 року викиди діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел.